

Instytut Pamięci Narodowej - Rzeszów

<https://rzeszow.ipn.gov.pl/pl8/aktualnosci/103578,Prezentacja-wystawy-Tu-rodzila-sie-Solidarnosc-Stalowa-Wola-14-sierpnia-2020.html>
2020-09-22, 14:09

Prezentacja wystawy „Tu rodziła się Solidarność” - Stalowa Wola, 14 sierpnia 2020

14 sierpnia 2020 r. o godz. 16.00 na placu Józefa Piłsudskiego w Stalowej Woli została otwarta wystawa „TU rodziła się Solidarność ” i będzie prezentowana do 27 sierpnia.

Z okazji 40. rocznicy powstania NSZZ „Solidarność” Instytut Pamięci Narodowej przygotował wystawę plenerową, która 1 lipca 2020 r. została otwarta w kilkunastu miejscowościach, a przez wakacyjne miesiące odwiedzi w sumie 53 miejsca w kraju.

1 lipca wystawa „Tu rodziła się Solidarność” pokazana została równocześnie w [17 miejscowościach rozsianych po całej Polsce](#). W Mielcu stanęła na placu Armii Krajowej, a od 21 lipca była prezentowana w Rzeszowie w Ogrodach Bernardyńskich.

W otwarciu wystawy w Stalowej Woli uczestniczyli zaproszeni goście, działacze „Solidarności” z regionu, na czele z bp. Edwardem Frankowskim, prezydentem miasta Lucjuszem Nadbereźnym, Andrzejem Kaczmarkiem, przewodniczącym Zarządu Regionu Ziemia Sandomierska NSZZ „Solidarność” i licznie zgromadzonymi mieszkańcami miasta. W trakcie uroczystości dr Ewę Leniart, wojewodę podkarpackiego reprezentował pan Michał Delikat, który odczytał list skierowany do zebranych uczestników spotkania. Całość spotkania poprowadził Jakub Izdebski, naczelnik Oddziałowego Biura Edukacji Narodowej IPN w Rzeszowie.

Stalowa Wola jest trzecim punktem na terenie obecnego województwa podkarpackiego, gdzie prezentowana jest wystawa. Pierwsze strajki w Stalowej Woli podjęli 17 lipca 1980 r. pracownicy Narzędziowni, Zakładu Mechanicznego oraz Zakładu Hutniczego w Kombinacie Przemysłowym HSW. Strajk trwał tam z przerwami do 23 lipca 1980 r. Wkrótce zastrajkowali robotnicy z Zakładów Mechanicznych i Centralnych Warsztatów Remontowych Kopalni i Zakładów Przetwórczych Siarki „Siarkopol” w Tarnobrzegu. Pod koniec lipca strajkowano w Fabryce Domów w Stalowej Woli, Wojewódzkiej Spółdzielni Transportu Wiejskiego w Tarnobrzegu Oddział w Stalowej Woli, Zakładach Metalowych „Nimet” w Nisku oraz Miejskiej Komunikacji Samochodowej w Sandomierzu.

Strajki miały podłoże ekonomiczne i w większości przypadków zakończyły się podwyżkami wynagrodzeń. W związku ze strajkami w sierpniu na Wybrzeżu, w wielu zakładach

województwa rozważano przyłączenie do protestu, jednak władze poprzez podwyżki zdołały uspokoić nastroje. Na znak solidarności ze strajkującymi, od 25 sierpnia w parafii Matki Bożej Królowej Polski w Stalowej Woli głódówkę prowadzili: Janusz Bazydło, Janusz Krupski - późniejszy wiceprezes Instytutu Pamięci Narodowej, Jan Stepek, Marek Zieliński oraz Stanisław Sudoł. Domagali się uwolnienia Jana Kozłowskiego oraz zgody na budowę kolejnych obiektów sakralnych w Stalowej Woli.

2 września 1980 r. w Narzędziowni HSW powstał pierwszy Komitet Założycielski w województwie, a 12 września powołano Tymczasowy Komitet Założycielski w HSW, skupiający komitety z całego kombinatu, następnie przekształcony w Międzyzakładowy Komitet Założycielski, którym kierował Stanisław Krupka. 17 września w Gdańsku dokonał rejestracji MKZ z siedzibą w Stalowej Woli, któremu podporządkowały się komitety założycielskie z tego miasta, a następnie z całego regionu.

Otwarcie wystawy „Tu
rodziła się Solidarność”
w Stalowej Woli.

Ekspozowana w całym kraju wystawa ma na celu ukazanie masowych strajków z lipca, sierpnia i września 1980 r. Składa się z części ogólnej, części regionalnych oraz lokalnych ukazujących powstawanie „Solidarności” w niemal każdym zakątku naszego kraju. Dwa ekspozytory poświęcono zagadnieniom ogólnopolskim, kolejne dwa dotyczą zagadnień regionalnych NSZZ „Solidarność”.

Prezentacja cyklu wystaw będzie skoordynowana, tworząc w całej Polsce „Biało-czerwony szlak: Tu rodziła się Solidarność”. Trasy wszystkich wystaw regionalnych zbiegną się 28 sierpnia na wernisażu w Warszawie. Teksty ekspozycji są prezentowane w języku polskim i angielskim. W tym wielkim zwycięstwie, jaką była, jaką jest polska „Solidarność” mają udział miliony – najczęściej – anonimowych osób. Tą wystawą chcemy złożyć im hołd.

Powstanie „Solidarności” było jednym z najważniejszych wydarzeń końca XX w. na świecie. W sierpniu 1980 r. na skraju komunistycznego imperium sowieckiego narodził się wielki, pokojowy ruch, do którego przystąpił niemal co trzeci Polak! „Solidarność” to 10 milionów formalnych członków – był to największy związek zawodowy na świecie. „Solidarność” była

owocem marzeń, cierpień i działań Polaków od Żołnierzy Wyklętych, przez konspirację młodzieżową 1949-56, po uczestników „polskich miesięcy”: Czerwiec '56, Millenium '66, Marzec '68, Grudzień '70, Czerwiec '76. Nieocenione znaczenie przy powstaniu „Solidarności” z jej pokojowym charakterem miała również działalność Kościoła pod przywództwem prymasa Stefana Wyszyńskiego, co zaowocowało także pontyfikatem Jana Pawła II i jego pierwszą pielgrzymką do Polski w 1979 r.

Polska „Solidarność” była w 1980 r. iskrą, która dała początek upadkowi sowieckiego imperium oraz uzależnionych komunistycznych państw na czterech kontynentach. Przebudowie uległ świat ukształtowany przez „zimną wojnę” po 1945 r. Efektem było wyzwolenie się wielu państw spod zależności i okupacji Związku Sowieckiego od Litwy, Łotwy i Estonii po Gruzję. Dzięki przełomowi zapoczątkowanemu przez „Solidarność” stało się także możliwe zjednoczenie Niemiec. Polska „Solidarność” to triumf pokojowej siły ducha nad materialistycznym komunistycznym imperium zła.

Fot. Katarzyna Gajda-Bator

PLIKI DO POBRANIA

[Zaproszenie na otwarcie wystawy „TU rodziła się Solidarność” w Stalowe Woli. \(pdf, 318.36 KB\) 28.07.2020 13:00](#)

[Klauzula informacyjna o przetwarzaniu danych osobowych \(docx, 17.94 KB\) 28.07.2020 13:00](#)